

УДК 811.111

ПОВТОР ЯК ЗАСІБ АКТУАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАТИВНОЇ ТА РЕКЛАМНОЇ ФУНКЦІЙ ТЕКСТУ-АНОНСУ

Соколова І.В. (м. Суми)

The present paper focuses on the role of repetitions in the process of realization of informational and advertising functions of texts-announcements (TA). Pragmatic purposes of TA are to give information about the recently published book and to advertise the book. Different types of repetition represented in TA are involved into actualization of informational and advertising functions. The choice of repetition is regulated by the pragmatic purposes of the text.

Інтенсивний розвиток науки і техніки призводить до накопичення інформації, що вповільнює процес обміну науковими знаннями. В свою чергу, це сприяє появі і розповсюдженню нової парадигми інформаційних текстів. Особливе місце в парадигмі інформаційних текстів займають тексти-анонси.

Текст-анонс (ТА) ми визначаємо як прагматично обумовлену одиницю комунікації, яка є завершеним смисловим утворенням і призначається для орієнтації реципієнта в потоці інформації, а також для кращого сприйняття первинного тексту. Під первинним текстом в даному дослідженні розуміється текст нової публікації (книги), який слугує основою для написання ТА. ТА складають той різновид інформаційних текстів, що функціонують окремо від первинного тексту (у вигляді рекламно-інформаційних проспектів, брошур, листівок, каталогів).

Основними ознаками ТА як вторинного типу текстів є логічність, чіткість та суб'єктивність подачі інформації, орієнтація на первинний текст. ТА характеризуються високою інформативністю, позитивною оціночністю, що сприяє реалізації прагматичної спрямованості цих текстів. Даний тип текстів спрямований на інформування потенційного реципієнта про нові публікації в різних соціальних сферах діяльності, а також на рекламування нової літератури.

Інформативна функція ТА реалізується в процесі надання достовірної інформації про тему, структуру, актуальність первинного тексту. Інформативна функція ТА інтегрується з рекламною. Різні функціональні завдання призводять до диференції мовних засобів.

Максимальна інформативність ТА досягається за допомогою таких засобів, як стереотипізація (стереотипне / стандартне використання мовних засобів); чіткість, логічність надання інформації; компресія інформації.

Різні повтори використовуються з метою інтенсифікації інформативності тексту шляхом забезпечення перешкодостійкості повідомлення та надання адитивної інформації. В свою чергу, перешкодостійкість реалізується через створення семантичної надмірності в процесі дублювання окремих сем, що забезпечує надійність комунікації [3,75].

Підвищенню текстової інформативності сприяє стереотипна композиційна будова ТА і використання стереотипних мовних засобів. Серед останніх важливе місце займають лексичні повтори і перелікові конструкції.

Лексичний повтор відноситься до стабільних текстових категорій , про що свідчать дані аналізу ряду ТА. Лексичний повтор має декілька різновидів. Простий лексичний повтор (ПЛП) – повторення лексичної одиниці без зміни її компонентного і структурного складу – слугує засобом підвищення надмірності повідомлення. ПЛП притаманне частотне використання в тематичних ланцюжках ТА.

Пор.: (1) *Design Reuse –Engineering Design Conference '98*
This volume contains the papers presented at the Engineering Design Conference '98... Drawing on the diverse experience of different sectors of industry...this prestigious collection of papers examines the ways in which the expertise in design can be structured and reused to carry the design process forward.

(Professional Engineering Publishing)

(2) *The Routledge Dictionary of Language and Linguistics is a unique reference work for students and teachers of linguistics ... In over 2,500 entries, the Dictionary provides an exhaustive survey of the key terminology and languages of more than 30 subdisciplines of linguistics.*

(Routledge Library Reference)

ПЛП вживається не тільки в тематичних ланцюжках, але й в заголовках (повний або частковий повтор), а також має місце в структурних парадигмах слів з спільною морфемою. Частотне використання ПЛП сприяє приверненню і утриманню уваги реципієнта на темі повідомлення, забезпечує надійність дієвості інформативної і рекламної функцій. Лексичні повтори в ТА надають реципієнту можливість визначити тему тексту з мінімальними затратами часу, вони виконують акцентуючу і акумулятивну функції.

Повтор в межах перелікових конструкцій має морфологічний характер, бо актуалізується в парадигмі конкретних частин мови. На синтаксичному рівні перелікові конструкції виступають як структурний паралелізм (повний або частковий).

Пор.: (1) *Look for brand-new articles on:*

- *Atmospheric pollutants*
- *Defoliation*
- *Ecosystem management*
- *Gulf War Syndrome*
- *NAFTA*
- *And many more*

(The Gale Group Catalogue)

(2) *The scope extends to:*

- *Orthopaedics and biomechanics*
- *Biomaterials and stress analysis*

- *Synovial joints and biotribology*
- *Cartilage, bone, muscle and skin...*

(Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers)

Перелік забезпечує семантичну надмірність висловлення, що проявляється в повторі як тематичної, так і категоріальної сем (приклад 1 – повторюється тематична сема “*environment*” і категоріальна сема “неістотність”; приклад 2 – тематична сема “*engineering in medicine*” і категоріальна сема “неістотність”). Частковий паралелізм в рамках перелікових конструкцій сприяє економії часового фактору.

Семантична надмірність, що реалізується за допомогою повторів (також і імпліцитних) створює позитивні умови для надання розширеної характеристики референтів. До семантичних повторів ми відносимо в ТА використання слів-субститутів, перифразів та синонімічних рядів. В процесі використання семантичних повторів об’єм інформації збільшується завдяки появі нових смислів для розширення семантичного різноманіття [2, 119].

Для ТА показовим є вживання слів-субститутів і перифразів. Синонімічний повтор як засіб художнього мовлення вживається в ТА значно рідше. Слова-субститути слугують узагальненню інформації, з одного боку, і тематичній єдності тексту, з іншого, що сприяє підвищенню інформативності ТА.

Пор.: (1) *Jewish Women in America*

Covering the arrival of the first Jewish woman in North America in 1654 to the present, this two volume set presents the most comprehensive and detailed portrait of American Jewish women... The encyclopedia provides...[...] This superb reference source is well-designed, well-written and perfectly illustrated.

(Routledge Library Reference)

Перифрази в ТА мають характер пояснень і містять емоційно-експресивну лексику. Перифрази виступають як поліфункціональне

явище: вони надають додаткову інформацію про референта (інформативна функція), слугують тематичній єдності тексту (інтегративна функція), здійснюють емоційний вплив на реципієнта (емфатична функція), надають позитивну оцінку референту (оціночна функція).

Пор.: (1) *Routledge Bilingual Specialist Dictionaries*

“This is a state-of-the art dictionary and the publisher is to be congratulated.”- Language International.

“An essential purchase for all departments engaged in international business.”- Goeff Lancaster, The Institute of Marketing.

(Routledge Library Reference)

Ефективності здійснення рекламної функції ТА сприяють такі фактори, як: 1) наявність цитованих відгуків, які створюють позитивну психологічну атмосферу навколо основного тексту; 2) наявність оціночної лексики з позитивним забарвленням; 3) пряме і непряме звернення до реципієнта; 4) надання інформації про актуальність первинного тексту. Рекламна функція в рамках ТА базується на інформативній, інтегрує з нею.

Позитивно забарвлену лексику містять в собі перифрази заголовку та цитовані відгуки. В межах цілого тексту поряд з оціночною лексикою на поверхневому рівні здійснюється повтор позитивної теми на глибинному рівні тексту.

Пор.: (1) *Companion Encyclopedia of the History of Medicine*

This is a comprehensive work of reference which covers all aspects of medical history...

‘This landmark work will forever shape and define the interdisciplinary field of the history of medicine’ – Library Journal.

(Routledge Library Reference)

(2) *Encyclopedia of Governmental Advisory Organizations 1999*

“Invaluable. A must purchase for most large public, academic, research and special libraries.” – American Reference Books Annual

(The Gale Group Catalogue)

Для актуалізації рекламної функції ТА використовується контактний ПЛП. Контактний ПЛП характеризується як засіб інформаційної надмірності, але в ТА він є прагматично обумовленим, бо спрямований на здійснення емоційного впливу на реципієнта.

Пор.: (1) *Coverage is essentially of a practical nature and is designed to offer guidance you can use immediately on how to use new applications...*

The journal combines case studies and practical application with research papers, company news, new product news...[...] Clean robots become cleaner and more reliable.

(Engineering, Material Science and Technology)

Використання контактного повтору сприяє реалізації емоційного фактору, акцентуванню авторської настанови. Частотна поява певної лексеми на поверхневому рівні ТА пояснюється загальною тенденцією до чіткої вербалізації інформативної та рекламної функцій.

Повний та частковий повтор заголовку спрямований на реалізацію рекламної функції ТА. Основною функцією заголовку ТА є репрезентація теми первинного тексту. Повтор заголовку, вживання його субститутів виступають важливими чинниками для інтеграції тексту, акцентування його тематичної представленості.

Пор.: (1) *Hispanic American Reference Library*

For information on the growing influence of Hispanics on U.S. culture, turn to the 5-vol. Hispanic American Reference Library. Hispanic American Almanac is a much-needed overview of Hispanic culture in 14 subject-arranged chapters. Hispanic American Biography is a 2-vol. Set... Hispanic American Chronology provides... Hispanic American Voices presents...

(The Gale Group Catalogue)

(2) *Archeology and Language II*

Archeological Data and Linguistic Hypotheses

Archeology and Language II examines in some detail how archeological data can be interpreted through linguistic hypotheses. This collection demonstrates...[...] Archeology and Language II will be of interest to researchers in linguistics, archeologists and anthropologists.

(Routledge Library Reference)

Функціональна спрямованість ТА актуалізується за допомогою різних мовних засобів, серед яких особливе місце посідає категорія повтору. Здійсненню інформативної функції ТА сприяє вживання простого лексичного повтору, який забезпечує надмірність текстової інформації і надійність акту комунікації. Семантичні повтори, представлені в ТА словами-субститутами, перифразами, синонімічними рядами і перелісковими конструкціями, надають адитивну інформації про референта, виконують акцентуючі і акумулятивну функції, що в свою чергу сприяє реалізації настанови на інформування і рекламування в межах ТА. Інтеграція інформативної і рекламної функцій ТА забезпечує прагматичну ефективність даної комунікативної одиниці.

Література:

1. Кузнецов В.Г. Коммуникативные особенности научно-информационных текстов // Сборник научн. тр. МГПИИЯ им. Мориса Гореза, 1985. - Вып.251. – С.101-110.
2. Медведева С.Ю. Семантическая эквивалентность единиц, обусловленная структурой текста // Аспекты общей и частной лингвистической теории текста. – М.: Наука, 1982.- С.113-121.
3. Проблемы текстуальной лингвистики / Под ред. В.А.Бухбиндера. – К.: Вища школа, 1983. – 175с.
4. Стриженко А.А. Прагматическая ориентация рекламы. // Прагматические особенности функционирования языка. – Барнаул,1983. – С.71-83.

